

CONSILIUL LEGISLATIV

Ministerul Justiției
Secretariatul General al Senatului

Bp. 18, 100 020

AVIZ

**referitor la propunerea legislativă privind completarea
art. 48 din Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii**

Analizând propunerea legislativă privind completarea art. 48 din Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii (b78/19.02.2026), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/841/23.02.2026 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D115/24.02.2026,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, și al art. 29 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare completarea art. 48 din Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii, urmărindu-se recunoașterea dreptului la reducerea vârstei standard de pensionare cu o zi pentru fiecare 24 de ore de muncă de noapte cumulate, în considerarea efectelor negative pe care le are munca de noapte asupra sănătății, „ca un mecanism de compensare a uzurii suplimentare generate de acest tip de activitate”¹.

2. Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă se încadrează în categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit. p) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

¹ Potrivit Expunerii de motive.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Semnalăm că **Expunerea de motive** necesită completări, pentru a respecta structura prevăzută la art. 31 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, urmând a se prezenta în mod clar insuficiențele și neconcordanțele reglementărilor în vigoare, a se include referiri la impactul financiar asupra bugetului general consolidat, la consultările derulate în vederea elaborării prezentei propuneri și, eventual, la măsurile de implementare necesare.

În ceea ce privește concluziile studiilor, lucrărilor de cercetare și evaluărilor statistice care au stat la baza elaborării proiectului, precum și dreptul comparat în materie, cu toate că referiri există, acestea trebuie detaliate, pentru a argumenta suficient măsura propusă.

Atragem atenția asupra faptului că o fundamentare parțială, restrânsă, atrage riscul neconștientizării necesității soluției preconizate și, cu precădere, a diferențelor dintre măsurile *de lege lata* referitoare la compensațiile acordate salariaților care lucrează pe timp de noapte și imperativul reglementării unor norme și în privința reducerii vârstei de pensionare în cazul acelorași persoane, deoarece dispozițiile deja existente sunt determinate în principal de reducerea efectelor asupra sănătății pe termen scurt și mediu, în timp ce textele propuse vizează efectele pe termen lung, adică reducerea speranței de viață².

5. Pe fond, soluția preconizată pentru **art. 48 alin. (3)** este concordantă cu principiul constituțional al egalității de tratament, cu principiile contributivității și al solidarității sociale, care stau la baza sistemului public de pensii, dar și cu **numeroasele articole și studii științifice referitoare la efectele muncii de noapte asupra organismului uman**, iar o motivare corespunzătoare va permite înțelegerea și aplicarea în mod corespunzător a acesteia.

În sinteză, informațiile din literatura de specialitate converg spre următoarea concluzie: **munca de noapte conduce la dereglarea ritmului circadian, care determină apariția bolilor cronice, și la o mortalitate crescută, iar, deși nu reduce automat speranța de viață, favorizează îmbătrânirea biologică și apariția bolilor care scurtează viața. Dintre efectele negative dovedite asupra sănătății,**

² O fundamentare corespunzătoare ar fi condus, probabil, și la evitarea unor concluzii eronate, precum unele regăsite în avizul Consiliului Economic și Social.

generate prin dezvoltarea tulburărilor de somn, sunt evidențiate³: cancerul, bolile cardiovasculare, depresia, obezitatea, diabetul, precum și stresul cronic.

Este evident că speranța de viață a persoanelor care lucrează noaptea trebuie avută în vedere și în privința stabilirii vârstei standard de pensionare, altfel, deși acestea au obligația legală de a contribui la sistemul public de pensii și de a fi solidari social, nu vor beneficia decât foarte puțin timp sau deloc de aceeași solidaritate socială, concretizată în recunoașterea dreptului la pensie pentru limită de vârstă, în temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite.

6. La articolul unic partea dispozitivă, pentru reflectarea precisă a evenimentelor legislative suferite de actul normativ de bază, este necesară eliminarea expresiei „și completările”.

La textul preconizat pentru **art. 48 alin. (3)**, pentru a se evita interpretări și concluzii eronate, propunem revederea și completarea textului după cum urmează:

6.1. La teza I, cu toate că din definiția expresiei „*stagiul complet de cotizare contributiv*” de la art. 3 lit. s) rezultă fără echivoc faptul că **numai asigurații care au realizat această perioadă completă prevăzută de lege pot beneficia de reducerea vârstei standard de pensionare** în vederea obținerii pensiei pentru limită de vârstă sau, după caz, a pensiei anticipate, pentru evitarea oricărui dubiu în interpretare, precum și pentru întărirea respectării necesității principiului contributivității, propunem ca textul să debuteze în mod similar normei de la alin. (1), astfel:

„(3) Persoanele care au realizat stagiul complet de cotizare contributiv și care au realizat muncă de noapte ...”.

6.2. Pentru a se înțelege că vârsta minimă de pensionare pentru persoanele care au lucrat exclusiv în condițiile prevăzute la teza a II-a, nu poate scădea sub 60 de ani, propunem contopirea tezelor a II-a și teza a III-a, urmând ca noul text să prevadă că vârsta standard de pensionare **pentru persoanele care nu au realizat stagii de cotizare și în alte condiții decât cele vizate la teza I se reduce cu 1 zi pentru**

³ A se vedea, spre exemplu, sursele: <https://newsinhealth.nih.gov/2022/02/reducing-health-risks-night-shifts>, <https://www.uclahealth.org/news/article/5-long-term-health-effects-shift-work>, <https://www.doc.ro/sanatate/riscul-de-cancer-mai-crescut-la-persoanele-care-lucreaza-de-noapte-studiu>, *Night work 'throws body into chaos'* (<https://www.bbc.com/news/health-25812422>), <https://srmedicina-muncii.ro/wp-content/uploads/2021/09/efectul-muncii-in-schimburi-finalizat-MY8311.pdf>

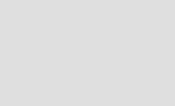
fiecare 24 de ore de muncă de noapte cumulate, însă aceasta nu poate fi mai mică de 60 de ani.

Observația este necesară, deoarece în același timp anumite persoane pot realiza muncă de noapte, dar pot, spre exemplu, și lucra în condiții speciale sau deosebite de muncă sau pot fi femei care au născut și crescut copii până la vârsta de 16 ani, reducerea vârstei standard de pensionare aplicându-se în mod diferit în situațiile amintite, deoarece este acordată pentru rațiuni diferite.

În acest context, precizăm că la art. 54 alin. (2) și (3) din Legea nr. 360/2023 se prevede că **reducerile vârstelor standard de pensionare** acordate asiguraților sistemului public de pensii, prevăzute la art. 48, art. 51 și de alte acte normative cu caracter special, **pot fi cumulate fără ca reducerea totală să fie mai mare de 11 ani**, iar vârstele de pensionare reduse în condițiile prevăzute la alin. (2) **nu pot fi mai mici de 52 de ani pentru femei și de 54 de ani pentru bărbați**.

Totodată, se cuvine menționat că la art. 49 și 50 din actul normativ de bază sunt prevăzute vârste standard de pensionare reduse care ajung până la 45 de ani, dar aceste reduceri ale vârstelor standard de pensionare nu pot fi cumulate cu nicio altă reducere prevăzută de Legea nr. 360/2023 sau de alte acte normative, existând prevedere expresă în acest sens.

PRESEDINTE

Florin IORDACHE

București
Nr. 250/19.03.2026